

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

för
HANDELN MED SPANNMÅL, OLJEVÄXTER, TRINDSÄD
OCH FODERMEDEL

Fastställda och antagna av Svenska Kvarnföreningen och Föreningen Foder & Spannmål.

Förord

Allmänna bestämmelser för handeln med spannmål och fodermedel har funnits sedan 1906. Den kommitté som utarbetade de första bestämmelserna uttalade i sitt förslag, som framlades i december 1905, att "de s k 'allmänna bestämmelserna' endast innehålla definitioner å begrepp, om hvilka alla erfarna köpmän torde vara fullt eniga och om hvilkas riktighet därför ingen tvekan torde förefinnas". Mycket har sedan dess hänt inom handeln, men detta uttalande torde än idag ha god giltighet.

Som ett uttryck för de "allmänna bestämmelsernas" betydelse kan nämnas, att de från 1907 till 1956 varit i sin helhet införda i de årliga utgåvorna av lagboken och att den till och med 1977 års upplaga innehållit en hänvisning till bestämmelserna.

De första "allmänna bestämmelserna" utfärdades, som nämnts, 1906. Därefter har de reviderats 1923, 1931, 1982, 2001, 2009 och 2019. Inom branschen benämns bestämmelserna i dagligt tal sedan länge som "Gula Boken".

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledande bestämmelser
Leveranssätt
Kvantitet
Kvalitet och kondition
Provtagning
Analysering
Reklamation m m
Betalingssätt
Leverans och avisering
Isklausul m m
Försäkring, skadeanmälan och sjötransport
Förlängning och utebliven leverans
Ansvarsbegränsning
Tillämplig lag och tvister

INLEDANDE BESTÄMMELSER

1§ Bestämmelsernas giltighet

Bestämmelserna gäller i den mån inte annat avtalats.

2§ Leveransort

Med leveransort avses i dessa bestämmelser den ort där säljarens risk för varan under dess befordran upphör. Beroende på leveranssätt kan leveransort innebära antingen lastningsort eller lossningsort.

3§ Arbetsdagar

Med arbetsdagar avses alla dagar utom lördagar, söndagar, helgdagar samt midsommarafton, julafton och nyårsafton. Med arbetsdagens slut avses kl. 16.00.

4 § Ursprung

Vara har svenskt ursprung om ej annat anges i kontrakt eller motsvarande.

LEVERANSSÄTT

5§ INCOTERMS

Incoterms 2010 eller efter 2010 fastställda nya versioner är styrande för transportvillkor/leveranssätt. De i handeln vanligaste transportsätten anges i §§ 6-9.

6§ Fritt lastat på bil eller järnväg (FCA)

Klausulen "fritt lastat på bil" eller järnväg med angiven avsändningsort, innebär att:

- 1) leveransort är lastningsorten,
- 2) köparen skall anskaffa fordon och bekosta transporten från lastningsorten,
- 3) säljaren skall på sin bekostnad lasta varan på fordonet på lastningsorten,
- 4) köparen skall ombesörja och bekosta försäkring av varan.

7§ Fritt levererat på bil eller järnväg (CIP eller CPT)

Klausulen "fritt levererat" med angiven destinationsort, innebär att:

- 1) leveransort är lossningsorten,
- 2) säljaren skall anskaffa transportmedel, lasta varan och bekosta transporten till lossningsorten,
- 3) a) säljaren skall ombesörja och bekosta försäkring av varan (CIP),
b) köparen skall ombesörja och bekosta försäkring av varan (CPT).

Anm. Även om ansvaret för att varan försäkras ligger hos köpare eller säljare är det inom branschen vanligast att varuförsäkringen ombesörjs av fraktaren.

8§ Fritt ombord (FOB)

Klausulen "fritt ombord" med angiven lastningshamn innebär att:

- 1) leveransort är lastningsorten,
- 2) köparen skall anskaffa fartyg och bekosta transporten från lastningsorten,
- 3) säljaren skall lasta varan fritt i fartygets rum på lastningsorten vid kajplats som av honom anvisats där fartyget alltid kan ligga flott och säkert,
- 4) köparen skall ombesörja och bekosta försäkring av varan,
- 5) köparen skall bekosta lossning av varan.

9§ Kostnad, försäkring och frakt (CIF Free Out)

Klausulen "kostnad, försäkring, frakt" med angiven destinationshamn innebär att:

- 1) leveransort är lastningsorten,
- 2) säljaren skall anskaffa fartyg och stå kostnaden för lastning och transport till lossningsorten,
- 3) säljaren skall ombesörja och bekosta försäkring av varan,
- 4) köparen skall bekosta lossningen av varan.

Anm. CIF Free Out innebär att köparen även står för ombordarbeten vid lossning, dvs hela lossningskostnaden

KVANTITET

10§ Kvantitetstolerans

Om ej annat angivits skall vid billeverans accepteras en avvikelse om +/- 10% dock maximalt ett billass, befraktarens val, på kontrakterad kvantitet till avtalat pris.

Om ej annat angivits skall vid båtleverans accepteras en avvikelse om +/- 5%, befraktarens val, på kontrakterad kvantitet till avtalat pris.

”Min/max” innebär att leverans kan ske med valfri kvantitet, befraktarens val, mellan angivet min- respektive maxvärde.

11§ Viktfastställelse/Vägning

Vikten fastställs på leveransorten av säljaren. Köparen har rätt att, direkt eller via ombud, delta vid viktfastställelse.

Kan vikten inte fastställas på leveransorten skall den på lossningsorten fastställda vikten godtas som gällande vikt. Skall vikten fastställas vid lossning skall vägning ske före eventuell aspirering av varan, om inte annat avtalats.

12§ Samlastning

Samlastning får ej ske utan respektive köparens godkännande

KVALITET OCH KONDITION

13§ Krav på varan

Säljaren skall lasta frisk och sund vara. Varans kvalitet och kondition bestäms efter dess tillstånd på leveransorten.

14§ Analysering

Spannmål, oljevaxter

och trindsäd:

Vid tvist om varans kvalitet eller om den skall anses frisk och sund, skall relevanta delar av följande faktorer undersökas: kontrakterade kvalitetskrav, lukt, brända kärnor, mögel, skadeinsekter, skadliga

bakterier¹⁾, andra främmande ämnen²⁾ och grobarhet. Analys skall ske hos ackrediterat laboratorium.

Fodermedel: Vid tvist om varans kvalitet eller om den skall anses frisk och sund, skall relevanta delar av följande faktorer undersökas: kontrakterade kvalitetskrav, lukt samt förekomsten av mögel, skadeinsekter, skadliga bakterier¹⁾ och främmande ämnen²⁾. Analys skall ske hos ackrediterat laboratorium.

1) ex. salmonella

2) ex. mykotoxiner, tungmetaller, pesticidrester

PROVTAGNING

15§ *Prov och parternas ansvar*

Oavsett vara och leveranssätt skall alltid prov uttas. Ett prov skall vara representativt för lasten och uttas enligt gällande lagstiftning om sådan finns eller enligt branschpraxis.

Provtagning för fastställande av kvalitet och kondition skall ske på leveransorten av parterna gemensamt eller genom deras ombud. Om ombudet är gemensamt delar parterna på ombudskostnaden, i annat fall står parterna för sina respektive ombudskostnader. Om den ena parten ej är representerad skall genomförd provtagning trots den ena partens frånvaro anses vara kontraktsenlig.

16§ *Provtagning och Provtyper*

För billeveranser rekommenderas minimum 3 stick i bil och vid leverans med bil och släp minimum 3 stick vardera i bil och släp. För fartygsleverans rekommenderas automatisk provtagning.

Samlingsprov: Skall utgöra ett representativt genomsnitt för en definierad mängd av en leverans.

Samlingsprov vid fartygsleverans

Varje samlingsprov skall utgöra ett representativt genomsnitt för en definierad mängd av en leverans enligt nedan. Vid tydlig avvikelse i kvalitet och kondition inom ett parti skall den/de delar som avviker från huvudpartiet provtas separat. I de fall antalet samlingsprov är fler än ett skall ett viktat genomsnitt av analysresultaten utgöra grund för bedömning av leveransens kvalitet.

Leveransens storlek i ton

Upp till 200 ton:

Över 200 ton t.o.m. 1 000 ton:

Över 1 000 ton t.o.m. 2 500 ton:

För partier över 2 500 ton:

Antal prover

1 prov per leverans

1 prov per varje påbörjad 200-tons post

5 prover om vardera 1/5 av lasten

1 prov per varje påbörjad 500-tons post.

Slutprov: Utgör ett genomsnittspröv för hela leveransen. Minsta provmängd skall väga minst 1,5 kg. Detta neddelas i ett analysprov och ett arkivprov. Arkivprovet skall väga minst 0,5 kg.

Slutprov vid fartygsleverans

För varje leverans skall 2 slutprover (1 analysprov och 1 arkivprov) tas ut.

Analysprov: Erhålls genom noggrann neddelning av ett slutprov och ligger till grund för den kontraktsevenliga analysen.

Arkivprov: Provets vikt skall vara minst 0,5 kg.

17§ Förpackning, märkning och lagring av prover

Prov skall förpackas i hållbart, rent och torrt emballage så att det inte skadas under transport. Vattenhaltsprov skall dessutom förvaras i lufttät förpackning.

Uttagna prover skall märkas på sådant sätt att full spårbarhet kan uppnås.

Samtliga arkivprover skall av provtagande part lagras minst 3 månader.

ANALYSERING

18§ Första analys

Vid inlastad kvalitet åligger det säljaren och vid utlossad kvalitet köparen att genomföra analys av varan i eget eller annans laboratorium.

19§ Andra analys

Om någondera parten ej accepterar analysresultatet från första analysen har denne rätt att begära en andra analys, som utförs baserat på arkivprov. Begäran skall göras skriftligt per brev, telefax eller e-post inom 14 dagar efter analysdatum. Andra analys skall ske på ackrediterat analyslaboratorium.

Analyskostnaderna skall bäras av den part som begär andra analys. I det fall första analysen är utförd på icke ackrediterat laboratorium skall andra analysen vara avräkningsgrundande för partiet.

I de fall första och andra analys båda är utförda på ackrediterade laboratorier ska genomsnittet av första och andra analysen vara avräkningsgrundande för partiet.

REKLAMATION M M

20§ Anmärkning mot kvalitet och/eller kondition

a) Fel eller brist som upptäckts eller borde ha upptäckts när varan avlämnades till köparen, skall av köparen reklameras inom 48 timmar efter avslutad lossning. Om lossningen avslutas fredag, dag före helgdag eller helgdag skall reklamation göras senast klockan 12.00 dag efter påföljande arbetsdag. Reklamation skall göras per telefax eller e-post till säljaren.

b) För sådana konditions- och kvalitetsegenskaper som blir föremål för analysering skall reklamation göras skriftligen per telefax eller e-post till säljaren inom 14 dagar efter svarsdatum av utförd analys. Ifråga om analysparametrar enligt branschens handelspraxis skall prov tas ut och sändas för analys direkt i samband med avslutad lossning av varan.

Sker inte reklamation inom föreskriven tid, har köparen förlorat rätt till vidare talan.

Reklamation ska åtföljas av förekommande dokumentation såsom etikett med partinummer eller motsvarande som möjliggör för säljaren att spåra och kontrollera leveransen ifråga. Uppfylls inte detta villkor är reklamationen utan verkan.

21§ Ansvar för fel och brist

Om det har konstaterats att varan ej svarar mot avtalad kvalitet eller ej är frisk och sund och ska säljaren svara härför, äger köparen rätt att med beaktande av tidsfristen i 20§ antingen erhålla ny felfri vara eller ta emot den felaktiga varan och åtnjuta mot felet svarande gottgörelse enligt överenskommelse med säljaren.

Köparen har härutöver rätt till skälig ersättning för de direkta förluster som köparen visar sig ha lidit. Rätten till ersättning omfattar inte ersättning för skador på annan egendom än den levererade varan och inte heller ersättning för indirekta skador eller följdskador såsom utebliven vinst, uteblivna intäkter, förlust av goodwill etc.

BETALNINGSSÄTT

22§ I det fall betalningssätt inte angivits ska betalning ske inom 30 dagar från lastningsdatum.

LEVERANS OCH AVISERING

23§ Omgående leverans

Villkoret "omgående" innebär, att leveransen skall fullgöras inom 3 arbetsdagar från dagen för avtalet.

24§ Prompt leverans

Villkoret "prompt" innebär, att leveransen skall fullgöras inom 10 arbetsdagar från dagen för avtalet.

25§ Leverans första hälften av månaden

Första hälften av månaden innebär att leveransen skall fullgöras tidigast den 1:a och senast den 15:e i månaden.

26§ Leverans andra hälften av månaden

Andra hälften av månaden innebär, att leveransen skall fullgöras tidigast den 16:e och senast den sista dagen i månaden.

27§ Leverans vid första öppet vatten

Villkoret "vid första öppet vatten" innebär, att leveransen skall fullgöras inom en månad från sjöfartens öppnande.

28§ Successiv leverans

Villkoret "successiv leverans" innebär, att leverans skall ske med lika stora delar periodvis under leveranstiden.

29§ Delleveranser

Om försåld kvantitet skall levereras i flera poster, betraktas varje post som ett fristående avtal.

30§ Avisering av leverans

Vid fartygsleverans skall befraktaren nominera avlastande part senast 5 arbetsdagar före lastning/lossning.

Vid fartygsleverans skall säljaren/leverantören utan dröjsmål (samma dag eller om lastning slutförs efter arbetsdagens slut, påföljande arbetsdags morgon) per telefon, fax eller e-post underrätta mottagaren om konossementsdatum, fartygsnamn, lastningshamn och inlastad kvantitet.

Vid bil-/järnvägsleverans skall avisering ske enligt ovan om ej annat anges i leveransplan.

ISKLAUSUL M M

31§ Isklausul

Isklausul anses avtalad och den innebär vid

CIF/CFR att:

- a) säljaren ofördröjligen skall underrätta köparen om rättidig leverans omöjliggörs genom ishinder på lastningsorten,
- b) säljaren skall lasta varan snarast och senast en månad efter det att ishindret upphört,
- c) köparen är skyldig motta varan i närmast tillgängliga hamn med landförbindelse med destinationsorten, om ishinder möter på destinationsorten,

FOB att:

- a) köparen ofördröjligen skall underrätta säljaren om rättidig leverans omöjliggörs genom ishinder på lastningsorten,
- b) köparen skall fullfölja leverans senast en månad efter det att ishindret upphört.

32§ Utan isklausul

Om villkoret "utan isklausul" avtalats, skall befraktaren tillse, att certeparti eller lastningsdokument innehåller villkoret "utan isklausul".

FÖRSÄKRING, SKADEANMÄLAN OCH SJÖTRANSPORT

33§ Varuförsäkring

Försäkring av varan skall omfatta "Utvidgad grundförsäkring" enligt vid var tid gällande "Allmänna villkor för transportförsäkring av varor" antagna av Sjöassuradörernas Förening. Försäkringsbeloppet skall täcka varans värde och frakt med tillägg av 10 procent. Tilläggsbeloppet tillfaller oavkortat köparen i händelse av skada - eventuellt därutöver av säljaren försäkrat belopp tillfaller denne.

I de fall försäkringsskyldigheten ej åligger säljaren är denne skyldig lämna köparen sådana faktiska uppgifter att han kan teckna försäkring på villkor enligt första stycket. Om säljaren så påfordrar är köparen skyldig visa att nyssnämnd försäkring tecknats; visas ej detta är säljaren ej skyldig påbörja lastning.

34§ Anmälan av skada

Oavsett ansvar för tecknande av varuförsäkring skall köparen ombesörja anmälan av haveri eller transportskada.

Anm. Begreppen GRUNDFÖRSÄKRING respektive ” UTVIDGAD GRUNDFÖRSÄKRING ” enligt ”Allmänna villkor för transportförsäkring av varor ” innebär att försäkringen täcker följande (version antagen 1 januari 2007).

Vid GRUNDFÖRSÄKRING:

*Brand eller explosion,
att sjötransportmedlet kolliderar, strandar, grundstöter, sjunker eller kantrar,
att landtransportmedlet, medan det är landburet, kolliderar, spårar ur, välter eller kör i diket
att lufttransportmedlet kolliderar, störtar eller välter,
att varan under sjötransport förloras överbord,
händelse i samband med lossning i nödhamn eller för
uppföring, bidrag och kostnader i gemensamt haveri samt räddnings- och bärgningskostnader.*

Vid UTVIDGAD GRUNDFÖRSÄKRING

*De faror som omfattas av GRUNDFÖRSÄKRING enligt ovan,
åskslag, jordbävning, jordskred, lavin eller vulkanutbrott,
att landtransportmedlet medan det är sjöburet, kolliderar, spårar ur eller välter,
att havsvatten, sjövattnet eller flodvattnet tränger in i transportmedel, container, lager eller
upplagsplats eller
att kolli tappas vid lastning till eller lossning från transportmedlet och därigenom går helt och
hållet förlorat eller blir totalt förstört.*

35§ Fartygsleveranser

Sjötransporter skall ske enligt villkoren i gällande General Charter Conditions (Gencon) 1994 eller efter 1994 fastställda nya versioner.

36§ Varuhamnsavgift

Den godsbaseerade varuhamnsavgiften är för befraktarens räkning.

FÖRLÄNGNING OCH UTEBLIVEN LEVERANS

37§ Rätt till förlängning

Säljaren har rätt att begära att den kontrakterade leveransperioden förlängs med maximalt 10 dagar. Vid flera delleveranser med definierad leveranstid anses varje delleverans som ett kontrakt. På motsvarande kan köparen om denne inte kan ta emot varan begära förlängning av den kontrakterade leveransperioden med maximalt 10 dagar.

38§ Gottgörelse

Den part som begär gottgörelse för motpartens förlängning av leveransperioden skall kompenseras efter levererad kvantitet med 1 % av kontraktetspriset.

39§ Tidsfrist

Begäran om förlängning skall ske per telefon, brev, telefax eller e-post och vara motparten tillhanda senast dagen före kontraktets leveransperiods utgång.

40§ Utebliven leverans

I det fall någondera parten ej fullföljer kontraktet gäller följande:

- a) den förfördelade parten har rätt att efter skriftligt meddelande till motparten per brev, telefax eller e-post att sälja eller i förekommande fall köpa motsvarande vara till rådande marknadspris. Detta köp alternativt försäljning skall utgöra avräkningspriset för det icke fullföljda kontraktet. Skriftligt meddelande skall lämnas senast arbetsdagen efter sista dagen i leveranstervinen alternativt förlängningsterminen,
- b) Om någondera parten är missnöjd med det i a) nämnda avräkningspriset eller om den förfördelade parten ej utövar den rätt som anges i a) och parterna ej kan enas om ersättning för uppstådd skada, skall ersättningsfrågan avgöras genom skiljeförfarande i enlighet med vad som anges i 42 § nedan,
- c) Ersättningsbar uppstådd skada skall baseras på, men ej begränsas till skillnaden mellan kontraktspriset och avräkningspriset,
- d) Ingen ersättning utgår för indirekta skador eller följdskador såsom utebliven vinst, uteblivna intäkter, förlust av goodwill etc till följd av den uteblivna leveransen.

I det fall inget köp eller försäljning skett skall ersättning baseras på varans värde på avräkningsdagen antingen efter överenskommelse mellan parterna eller vid i skiljeförfarande enligt 42 § nedan.

ANSVARSBEGRÄNSNING

§41 Force majeure

Part är befriad av påföljd för underlåtenhet att fullgöra viss förpliktelse om underlåtenheten har sin grund i omständighet som ligger utanför parts kontroll och som förhindrar fullgörandet och vars följder han inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit. Om inte annat visas ska som befriande omständighet anses krig, krigshandling, mobilisering, inbördeskrig, eldsvåda, arbetsmarknadskonflikt, myndighetsbud, statsingripande och därmed jämställda omständigheter. Ogynnsamt väder ska inte anses vara en befriande omständighet.

TILLÄMPLIG LAG OCH TVISTER

42§ Tillämplig lag

Svensk lag skall tillämpas på dessa villkor.

43§ Tvister

Tvist i anledning av detta avtal skall i första hand hänskjutas till medling enligt Medlingsregler för Stockholms Handelskammarens Skiljedomsinstitut, om inte någon av parterna när tvist uppkommit motsätter sig detta.

Om någon part motsätter sig medling eller om medlingen avbryts, skall tvist i anledning av detta avtal slutligt avgöras genom skiljedom administrerat vid Stockholms Handelskammarens Skiljedomsinstitut. Institutets Regler för Förenklat Skiljeförfarande ska gälla om inte Institutet med beaktande av målets svårighetsgrad, tvisteföremålets värde och övriga omständigheter

bestämmer att Skiljedomregler för Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut skall tillämpas på förfarandet. I sistnämnda fall ska Institutet också bestämma om skiljenämnden skall bestå av en eller tre skiljemän. Skiljeförfarandets säte skall vara i Stockholm.

44§ *Sekretess*

Skiljeförfarande som påkallats med hänvisning till dessa villkor skall omfattas av sekretess. Sekretessen omfattar all information som framkommer under förfarandet liksom beslut eller skiljedom som meddelas i anledning av förfarandet. Information som omfattas av sekretess får inte i någon form vidarebefordras till tredje man utan den andra Partens skriftliga samtycke. Part ska emellertid inte vara förhindrad att vidarebefordra sådan information för att på bästa sätt tillvarata dess rätt mot den andra Parten med anledning av tvisten eller om Part enligt lag, föreskrift, myndighetsbeslut, börskontrakt eller motsvarande är skyldig att lämna sådan information.